

Ունենալով իրենց իրավասության տակ այսպիսի տիրույթներ, քուրդ բեկերը դաժան կերպով շահագործում էին քուրդ գյուղացիությանն ընդհանրապես, և հալ գյուղացիությանը մասնավորապես: Բոլոր հայերը քրդերի համար հանդիսանում էին Փլահներ, այսինքն գյուղացիներ: Քուրդ բեկերը իրենց հիմնական եկամուտները ստանում էին հայերից: Այսպես՝ Շերեֆ Ուլդինը դրում է, որ Հեյլեին՝ Ջեզիրեի շրջաններից մեկը, ուր հիմնականում ապրել են հայերը, հանդիսացել է Ջեզիրեի քուրդ բեկերի եկամուտների աղբյուրը¹:

Դաժան կերպով շահագործելով գյուղացիությանը, քուրդ բեկերը իրենց ձեռքում կենտրոնացնում էին հսկայական հարստություն: Այսպես՝ Ջեզիրեի քուրդ էմիր Մուհամմեդը, 1578 թվականին ունեցել է 12 հազար ոչխար, 100 հազար գլուխ թռչուն², իսկ երբ նա մահացել է, նրա գանձարանում հայտնաբերվել է 200 հազար ոսկի դրամ, թանկարժեք մետաքսյա զործվածքներ և այլն: Պալուի քուրդ բեկերն ունեցել են 10 հազար ոչխար: Դա կարող էր ձեռք բերված լինել միայն խստագույն շահագործման միջոցով:

Թուրքական կառավարությունը չէր ուզում անմասն մնալ քուրդ բեկերի կողմից կատարվող շահագործումից: Տեղերում նոր քուրդ կառավարիչներ նշանակելիս, կամ նրանց իրավունքները վերահաստատելիս, կառավարությունը նրանցից պահանջում էր հսկայական գումար, որը կոչվում էր մատուցման հարկ (տակաբուլ, takabul)³: Այդ հարկը վճարելու համար քուրդ բեկերը, բնականաբար, սաստկացնում էին տեղի հպատակների, նախ և առաջ հայերի շահագործումը:

¹ B. F. Charmoy, Chéref-Nâmech ou Fastes de la nation Kourde, par Chéref-Oud-dine. prince de Bitlis, tome II, 1-ère partie, page 113.

² Նույն տեղում, էջ 159:

³ «Chéref-Nâmech», tome I, 1-ère p., p. 130.